

Манифест

за доброволческата дейност в Европа

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

This manifesto has been published by the European Volunteer Centre, © CEV 2006

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

Манифест

за доброволческата дейност в Европа

Този манифест се публикува от **Европейския Доброволчески Център (Centre Européen du Volontariat, CEV)** - европейска мрежа от 38 доброволчески агенции и центрове, които представляват хиляди доброволци на местно ниво. Манифестът е адресиран до **тези, които взимат решения** в различните европейски институции и има за цел, от една страна да **обясни** **защо доброволческата дейност е важна** и от друга да направи конкретни предложения на представителите на европейските институции как в рамките на своите пълномощия и компетенции те биха могли да допринесат за **признаването, насърчаването и популяризирането на доброволческата дейност в Европейския Съюз**. Представителите на правителството, на неправителствените организации и на бизнеса трябва да работят заедно за **“общество, насърчаващо доброволческата дейност”**. – Този Манифест представя приноса на Европейския съюз в тези общи усилия.

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

Защо доброволчеството е важно

Доброволчеството съществува под различни форми във всички европейски страни, резултат от различния опит и подход на страните-членки. Въпреки това, могат да бъдат посочени и общи характеристики.

Доброволчеството е дейността, която:

- ! е израз на свободната воля на човек, резултат от свободен избор и лична мотивация;
- ! няма за крайна цел финансовата печалба; се развива в рамките на организирана група (неправителствена организация, доброволчески център, по-големи или малки групи и др.)
- ! има за цел да подпомогне друг човек или обществото, като допринесе за общото благо (въпреки, че се признава, че доброволчеството е от полза и за самия доброволец).

Милиони хора от цяла Европа активно участват в различни доброволчески дейности. Според последни¹ данни:

Всяка година във Великобритания 23 милиона доброволци полагат труд, равностоеен на този извършен от 180 000 работещи на пълен работен ден. За всяко евро от обществените разходи похарчено за подкрепа на доброволческата дейност, доброволците полагат труд равностоеен на 30 евро. Икономическата стойност на доброволческата дейност във Великобритания формално се изчислява на повече от 65 милиарда евро на година, или на 7.9% от БВП.

Белгийците отделят около 5 часа седмично за неплатен доброволчески труд, което се равнява на 200 000 работни места на пълен работно време.

Във Франция през 2002 времето посветено на доброволческа дейност в различни организации се е равнявало на 716 000 работни места на пълен работно време.

В Полша през 2004 около 5,4 милиона души, представляващи 18,3% от населението са участвали в доброволческа дейност, които представляват 18,3% от населението. Доброволческият труд, изразен икономически чрез умножението на броя на зетите доброволци на пълен работен ден по средната заплата в съответния сектор, се равнява на 124 милиона евро.

В Германия 23 милиона души (36% от пълнолетното население) се трудят доброволно, 33% от населението на Ирландия (приблизително 1 287 000 души) също са привлечени от някакъв вид доброволческа дейност.

¹ Статистическата информация е от "Facts & Figures" проучване на ЕДЦ, виж: <http://www.cev.be/facts&figures.htm>

Защо доброволчеството е важно

Доброволчеството, във всичките си форми играе ключова роля в страните от Европейския Съюз:

- Доброволците са ангажирани в различни видове дейност като например, **образование и услуги, взаимопомощ или самопомощ, застъпничество, в организирането на кампании, в управление, в дейности в полза на обществото и на околна среда.**
- Доброволчеството е средство за **социално приобщаване и интеграция.** То допринася за **изграждането на едно сплотено общество, създава отношения на доверие и солидарност, и по този начин изгражда социален капитал.**
- Доброволчеството е един от начините, чрез които хора от различни националности, религии, социално-икономическа среда и възраст могат да дадат своя принос за осъществяването на една **положителна промяна.**
- Доброволците допринасят за **реализирането на европейските политики** от типа на тези в областта на социалната интеграция и помощта за развитие².
- Доброволчеството може да бъде използвано, като средство за **насърчаване на едно активно и отговорно европейско гражданско съзнание, заемащо централно място в европейските идеи и ценности за демокрация, солидарност и ангажираност.**
- То (доброволчеството) е **мощно средство за постигане на съгласие и за възстановяване целостта** на разделените общества.
- Посредством доброволчеството хората **придобиват и развиват умения** като лидерство, комуникация, организаторски качества, така разширяват кръга на своите социални контакти и често след това се насочват към платена работа; доброволчеството осигурява **формални и неформални възможности за обучение и е основен инструмент от стратегията на ЕС за обучене през целия живот.**

- **Икономическата стойност** и делът на “икономическия” принос на доброволческата дейност в БВП са значителни и трябва да бъдат ясно посочени в Националните статистически отчети.
- Доброволчеството е начин за развитие на **политика на социална отговорност в предприятията** чрез създаване на нови форми на сътрудничество между предприемачите, държавната власт и центровете за доброволци.
- Доброволчеството играе важна роля за разрешаване на социалните проблеми. Доброволците допринасят за подобряването на количеството и качеството на услугите и за **творческото развитие на нови услуги.** По този начин доброволчеството може да доведе до **създаване и на нови работни места.**
- **Дейността на доброволците е важен компонент на стратегическата цел на ЕС да се превърне в “...най-конкурентната и динамична, базирана на знанието, икономика в света...”**, както бе прието на срещата на високо ниво на страните-членки на Европейския съюз в Лисабон през март 2000.

Въпреки че доброволният труд е безвъзмездно положен, той не е без разходи.

Признаването, улесняването и насърчаването на доброволчеството и на работата в мрежа са основни за постигането на горепосочените цели. Ефективната доброволческа мрежа се нуждае от подкрепа от всички социални участници: гражданското общество, бизнеса и управлението на местно, регионално, национално и европейско ниво. ЕС е безспорно основен участник в този смисъл и може по различни начини да допринесе за създаване на по-ефективна обществена среда за доброволците в Европа.

² Мнение на Икономическия и Социален Комитет по Комюникето на Комисията “Доброволческите организации и фондации в Европа” (COM(97) 241 final), пара. 2.9.

1. Признат и да насърчават активно доброволството

Доброволството съществува във всички страни-членки на ЕС, макар и националните и регионални традиции в тази област значително да варират. Доброволците в Европа споделят едно общо въдъхновение за активно участие и принос в разрешаването на проблемите в обществото. **Това, което е необходимо е споделяне на широка визия за обхвата и значението на доброволството в различните страни от ЕС и общото разбиране за ролята на различните участници за това как да бъде насърчавана и признавана доброволческата дейност.**

От значение за включването на доброволството в дневния ред на ЕС е съществуването на емпирични данни. В това отношение ЕС, страните-членки и другите обществени представители трябва да изградят нужния капацитет за следене на развитието на доброволството и на неговото значение. **В този смисъл правителствата на страните-членки са приканени да прилагат наръчника на ООН за националните отчети на организациите с идеална цел, и съвместно с ЕВРОСТАТ посредством изработването на сателитна мрежа с отчетни данни, да дават информация за доброволството и за неговата икономическа стойност.**

Необходимо е доброволството да бъде признато хоризонтално в различните политики на ЕС. Ние призоваваме институциите да се

ангажират активно заедно с ЕДЦ, да обърнат внимание и приемат препоръките, които ЕДЦ препраща от нивото на своите членове към тях.

Някои страни-членки организират ежегодни събития (Ден на доброволците или Седмица на доброволците), за да популяризират доброволческата дейност. Международната година на доброволството - 2001 се оказва важен катализатор за привличане вниманието върху доброволците и помощта за изработването на рамка за значителните постижения и средства, допринасящи за укрепването на глобалното движение на доброволци. Годината на доброволците във Великобритания – 2005 повтаря този пример на национално ниво. ЕС трябва да установи как може да насърчава правителствата на страните-членки да отделят повече внимание на доброволството и да **определи Европейска година на активно гражданско участие чрез доброволческа дейност.**

Трябва да бъдат признати уменията и компетенциите, които се развиват чрез неформално и информалното обучение. Ролята на доброволството в стратегията за обучение през целия живот трябва да бъде призната, инициативите имащи за цел официалното признаване на неформалното и информално обучение трябва да бъдат подкрепени .

Ние призоваваме институциите в ЕС³ в своите политики...

1. Активно да признават и насърчават доброволческата дейност, като се съобразяват с хоризонталния ѝ характер, да осигурят благоприятна среда в рамките на политиките на Съюза за доброволчески дейности, за да може всеки който желае, да участва в такъв вид дейност;
2. Да продължат да развиват специални доброволчески програми насочени към младите хора и да разработят подобни за други групи (вкл. за възрастните хора и хората с увреждания). Ние признаваме важноста на европейските програми за младежта, но също така сме убедени, че такива програми трябва да бъдат разработени и за хора от други възрастови групи;
3. Да имат предвид ролята, която доброволческото движение играе за **политиката на “активните остаряващи хора”**. В перспективата на застаряващото общество и на новия поколенчески баланс е от основно значение да бъде предвидено участието на възрастните хора в обществени дейности;
4. Да имат предвид ролята, която доброволческата дейност играе за укрепване на Активното Европейско Гражданство и в съответствие с това да съставят европейски програми. Доброволците на местно и регионално ниво са активните граждани, които подкрепят европейските ценности, те могат да играят ключова роля в популяризирането на тези ценности, ако европейските институции им помогнат;
5. Да подкрепят доброволческата дейност в рамките на политиките за развитие и особено в смисъла на Целите на Хилядолетието за Развитие (Millennium Development Goals);
6. Да имат предвид ролята на доброволческото движение за интеграцията на традиционно изключени от обществото групи, като например имигрантите и да направят проучвания, които да подпомогнат разбирането на ролята и значението на доброволческата дейност за интеграцията на тези групи;
7. Да имат предвид ролята на доброволческото движение за развиване на умения и компетенции, които от една страна се необходими в едно общество базирано на знанието, а от друга подпомагат процеса на търсене на работа;
8. Да имат предвид необходимостта от по-добро разбиране на доброволческото движение в ЕС и на необходимостта от сравнително изследване в рамките на Европа с цел да бъдат събрани данни за доброволческата дейност, нейните цели и характеристики на европейско ниво;

³ Там където е възможно, тези действия могат да бъдат подкрепени от Съвета на Европа.

9. Да включат алтернативни икономически индикатори в Статистическите Отчети на ЕВРОСТАТ, които да направят видим принос на доброволческата дейност за националните икономики. алтернативни икономически индикатори;
10. В Европейските програми да разглеждат доброволческата дейност като реална инвестиция за обществото и като принос за съфинансиране, подобно на парично участие;
11. Подкрепят схеми за признаване и сертифициране на компетенции придобити от доброволческа дейност в системата на образованието на страните-членки и да разработят европейска рамка за признаване на неформалното и информално учене, на базата на признатите вече принципи от Съвета за Образованието, Младежта и Културата;
12. Подкрепят Международния Ден на Доброволците – 5 декември и да обявят Европейска Година на Гражданство чрез Доброволческа дейност.

2. Подкрепят и подпомагат доброволческата дейност

В много страни публичният и частният сектор проучват съвместно начините за подкрепа и подпомагане на доброволческия труд, посредством разработването на политика и приемане на съответното законодателство. Тези усилия включват изработване на необходимата законова база, изясняване на съответните роли на всяка от страните и определяне на необходимостта от финансова подкрепа. В последните години фирмите стават все по-активни в сферата на доброволческата дейност, осигурявайки участие в такива дейности на своите служители.

Необходимостта от инфраструктура в подкрепа на доброволците и доброволческата дейност и движения е широко призната. Тази инфраструктура

трябва да включва законова рамка за доброволческата дейност, която може да бъде подкрепена и от общите стандартите на ЕС. Проучванията показват голямо разнообразие в страните от ЕС от дефиниции, законови уредби и разбиране за “доброволческа дейност”. Не всички страни членки имат национален доброволчески център или организация, която, най-общо, да работи в подкрепа на доброволческата дейност. Малко страни имат капацитет да осигурят подкрепа на местно ниво за доброволческата дейност.

На европейско ниво в момента няма предвидени средства за подкрепа на инфраструктура на доброволческата дейност. Европейските структури имат нужда да обменят информация

и “добри практики”, да изградят местно и европейско ниво, да дадат капацитет, да помогнат за общото думата на доброволците в ЕС, да разбиране на доброволческата прибавят и Европейско измерение дейност в Европа, да канализират на многобройните доброволчески информацията идваща от национално, дейности от цяла Европа.

Ние призоваваме институциите в ЕС⁴ в своите политики...

13. Публикуват Бяла Книга за Доброволческата дейност и Активното гражданско участие, която да подчертае връзката между тях, да преразгледа мащаба и значението на доброволческата дейност в Европа. Това ще допринесе за разработването на обща стратегия за действие имаща за цел сътрудничеството между страните-членки и асоциираните страни, както и за популяризирането и насърчаването на доброволци Тази Бяла Книга, трябва да се изгради на основите на Комюникето на Комисията Commission Communication COM (1997) 241;
14. Насърчават правителствата на страните-членки да изработват национални политики за доброволството, да създадат необходимата инфраструктура за тяхното прилагане и да изработят законова рамка за доброволческата дейност⁵, като предложат например общи европейски стандарти за всички страни-членки;
15. Обърнат специално внимание на развитието на доброволческата дейност в страните от Централна и Източна Европа – както в новите членки, така и в кандидат-членките и да подкрепят усилията им за консолидиране на новоизградената демокрация;
16. Отпуснат средства за създаване на Европейски Доброволчески Фонд за Развитие (включително със съфинансиране от националните правителства), чиято цел ще бъде развита инфраструктура в помощ на доброволческата дейност;
17. Подкрепят активно по-нататъшното разширяване на участието на представителите на бизнеса в доброволческа дейност в рамките на европейския дебат за Социалната Отговорност на бизнеса. Страните-членки могат да бъдат насърчени да предвидят данъчни облекчения за компании, които стимулират доброволческата дейност сред своите служители.

⁴ Там където е възможно, тези действия могат да бъдат подкрепени от Съвета на Европа.

⁵ Тези действия следват препоръките на Резолюция 56/38 от 5.12.2001 на Генералната Асамблея на ООН и на следващата Резолюция за Международната Година – A/57/L.8 от 26.11.2002 на Асамблеята на ООН.

3. Активно насърчаване на създаването на организационна мрежа

Много дейност предстои да бъде извършена за по-силно укрепване на основите на доброволческата дейност на всички нива (местно, национално и европейско), особено с оглед на даването на “глас” на организациите в Европа, които включват доброволци. Институциите в ЕС трябва да признаят ключовата роля, която мрежови

организации като ЕДЦ имат, като връзка на ниските нива с дневния ред в ЕС. Особено с оглед на организациите в Европа, които обединяват доброволците. Институциите в ЕС трябва да признаят ключовата роля, която организации като ЕДЦ имат, като връзка на ниските нива с дневния ред в ЕС.

Ние призоваваме институциите в ЕС⁶ в своите политики...

18. Създават работни групи и отделни места за контакт в Европейската комисия и Европейския Парламент, които да работят по хоризонталната част на доброволците в съответствие с европейските политики;
19. Насърчават обмена на идеи и знания за доброволството между страните от ЕС с цел споделяне на гледни точки и обща стратегия;
20. Привлекат вниманието върху ролята на доброволството в рамките на Отворения Метод на Координация в областта на Заетостта, Социалните дейности и Образованието;
21. Улесняват обмена на информация за добрите (и лошите) практики в Европа, посредством мрежови организации като ЕДЦ и активно да се ангажират с тези организации в контекста на активното гражданско участие;
22. Да продължат активно да насърчават и подкрепят отношенията между фирмите и доброволците, като включват и организации на европейско ниво;
23. Членовете на Европейския Парламент да работят съвместно със съответните национални организации, които са представителни за доброволците от техния избирателен район и да имат информация за състоянието на доброволческата мрежа в съответната страна.

ЕДЦ приканва членовете на Европейския Парламент, представителите на Европейската комисия и на Европейския съвет, на Икономическия и социален комитет и на другите институции, както и организациите членове на ЕДЦ и всички, които са заинтересовани от развитието на доброволческото движение в Европа:

...

Да признаят, да насърчават, подкрепят и развиват на доброволството.

...

Да препратят Манифеста на ЕДЦ за доброволството в Европа до съответните министри в техните страни.

...

Да препратят Манифеста на ЕДЦ до местните Делегации на Европейската комисия.

...

Да препратят Манифеста на ЕДЦ до други организации и представители на бизнеса, които могат да бъдат заинтересувани от подкрепата и популяризирането на доброволческата дейност в Европа.

...

Активно да се включат в разпространението на информация и в кампаниите за повишаването на съзнанието за приноса, който доброволците имат в живота на хората, общностите и обществото, както и да акцентират върху необходимостта от сътрудничество между доброволци и професионалисти.

⁶ Там където е възможно тези действия могат да бъдат подкрепени от Съвета на Европа.

ЕДЦ приветства следните документи и правителствени действия на европейско и международно ниво:

■ “Резолюция за доброволството” (“Resolution on volunteering”) на Европейския парламент от 1983, която:

- Приема, че доброволството е от обществен интерес и изработването на съответната инфраструктура нужна за неговото развитие има основно значение за ефективна политика по отношение на доброволческата дейност;
- Кани ЕК да обръща особено внимание на доброволческата дейност;
- Призовава за единен европейски “статут за доброволската дейност”, който да покрива разходите и социалните осигуровки на доброволците.

■ Декларация 38 за доброволческите дейности (Declaration 38 on voluntary service activities), приложена към Финалния акт на Амстердамския договор (Treaty of Amsterdam), 1999, която:

- Признава важния принос на доброволческите дейности за развитието на социалната солидарност;
- Потвърждава, че ЕС ще насърчи европейския характер на доброволческите организации с особено внимание към обмена на информация и опит, и към участието, както на млади, така и на възрастни хора в доброволческа дейност.

■ Комюнике от Комисията до Съвета за “Популяризиране на ролята на доброволческите организации и фондации” (Communication of the EU Commission on ‘Promoting the Role of Voluntary Organisations and Foundations’ 1997, COM (1997) 241), 1997, което:

- Признава политическото, икономическото и социално значение на доброволческата дейност за “развитие на сплотено и интегриращо европейско общество, основано на активното гражданство”.

■ Международната година на Доброволството (The International Year of the Volunteer IYV), 2001

- В Резолюция 56/38 от 5.12.2001 на Генералната Асамблея на ООН и в допълнителната Резолюция на Генералната Асамблея на ООН посветена на Международната Година – А/57/L.8 от 26.11.2002 на Асамблеята на ООН се казва, че:
 - Доброволческата дейност позволява на гражданите да участват в демократичния процес;
 - Доброволческата дейност е от полза за доброволеца, за индивидите, за отделните общности и за цялото общество;

- Доброволческата дейност допринася за социалната интеграция в обществото;
- Доброволческата дейност е важна за обучението през целия живот и за повишаване на шанса за намиране на работа ;
- Доброволството е обединяваща дейност, генерираща междусекторни партньорства;
- Икономическата стойност на доброволческия труд е огромна.

■ Eurofestation, Маанстрихт, 2004: Европейска пътна карта (European ROADMAP)

- На Конференция организирана от Асоциацията на Холандските Общини (VNG) и CIVIQ (Холандския национален доброволчески център - Dutch National Volunteer Centre) бе лансирана **Европейска пътна карта** до 2010 за ЕС, за отделните страни- членки, за (мулти)националните корпорации, за националните доброволчески центрове, за доброволческите организации и за съответната им помощна инфраструктура. Тази Пътна карта до 2010 има за цел да бъде влиятелно средство за развитието на бъдещите политики, събития и дейности в Европа в сферата на доброволството.

■ Година на доброволческата дейност 2005 във Великобритания, целяща:

- Увеличаване на броя на доброволците, особено на младите хора и на тези от маргинализираните групи, повишаване на имиджа на доброволците и признаване на техния принос в обществото.

Европейски Доброволчески Център – ЕДЦ

Европейският Доброволчески Център (ЕДЦ) е асоциация, която до момента обединява 38 национални и регионални доброволчески центрове в цяла Европа. Центровете работят заедно в подкрепа и популяризиране на доброволческата дейност.

Центърът представя общите приоритети и проблеми на своите членове пред институциите на Европейския Съюз. Той е и централен форум за обмен на политики, на добри практики и информация за доброволческата дейност. Центърът поддържа контактите между отделните свои членове и организира конференции, семинари, уъркшопове, прави проучвания и др.

Членовете на ЕДЦ представляват хиляди доброволчески организации, асоциации и други групи от доброволци на местно, регионално и национално ниво. Заедно ние работим:

- ! За да сме ефективен глас на доброволческата дейност в Европа.
- ! За укрепване на инфраструктурите за работа на доброволците в европейските страни.
- ! За да популяризираме дейността на доброволците и за да я направим по-ефикасна.

Дейностите на ЕДЦ включват:

- ! Популяризиране на доброволческите дейности сред обществото, в медиите, сред бизнеса и политическите среди
- ! Разработване на политика на развитие и проучване
- ! Застъпничество пред институциите на ЕС
- ! Подкрепа на съществуващите националните и регионални центрове за доброволци от цяла Европа
- ! Подкрепа на създаването и развитието на нови центрове за доброволци
- ! Изграждане на контакти и сътрудничество между центровете за доброволци и други доброволчески организации в Европа
- ! Подкрепа на организации, които правят нововъведения и желаят да прилагат добрите практики при набирането на доброволци
- ! Развитие на капацитета на организациите членувачи в ЕДЦ

European Volunteer Centre | Centre Européen du Volontariat | CEV

Rue de la Science 10 | B-1000 Brussels | Tel: (+32) 2 511 75 01 | Fax: (+32) 2 514 59 89 | cev@cev.be | <http://www.cev.be/>

Images on the cover kindly provided by ProVobis National Volunteer Centre, Romania;
Volunteering England Image Bank (Annabelle Dalby, Chalky Whyte, BTCV);
OSMIJEH Association for Psychosocial Help & Development of Voluntary Work, Bosnia Herzegovina.
Layout by Michael Behleit, Berlin.

European Volunteer Centre | Centre Européen du Volontariat | CEV

Rue de la Science 10 | B-1000 Brussels | Tel: (+32) 2 511 75 01 | Fax: (+32) 2 514 59 89 | cev@cev.be | <http://www.cev.be/>